

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

18. juni 2020 *

»Præjudiciel forelæggelse – forbrugerbeskyttelse – fjernsalg af finansielle tjenesteydelser – direktiv 2002/65/EF – artikel 1 – anvendelsesområde – aftaler om finansielle tjenesteydelser, der omfatter en første aftale om tjenesteydelser efterfulgt af successive operationer – anvendelse af direktiv 2002/65 på alene den første aftale – artikel 2, litra a) – begrebet »aftale om finansielle tjenesteydelser« – tillæg til en låneaftale om ændring af den rentesats, som oprindeligt var fastsat«

I sag C-639/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Landgericht Kiel (den regionale ret i første instans i Kiel, Tyskland) ved afgørelse af 12. oktober 2018, indgået til Domstolen den 7. september 2018, i sagen

KH

mod

Sparkasse Südholstein,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, J.-C. Bonichot, Domstolens vicepræsident R. Silva de Lapuerta, og dommerne M. Safjan (refererende dommer), L. Bay Larsen og C. Toader,

generaladvokat: E. Sharpston,

justitssekretær: kontorchef D. Dittert,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 4. september 2019,

efter at der er afgivet indlæg af:

- KH ved Rechtsanwalt C. Rugen,
- Sparkasse Südholstein ved Rechtsanwalt F. van Alen,
- den tyske regering ved J. Möller, M. Hellmann, E. Lankenau og T. Henze, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved B.-R. Killmann og C. Valero, som befuldmægtigede,

* Processprog: tysk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 12. marts 2020,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 2, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/65/EF af 23. september 2002 om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser til forbrugerne og om ændring af Rådets direktiv 90/619/EØF samt direktiv 97/7/EF og 98/27/EF (EFT 2002, L 271, s. 16).
- 2 Anmodningen er indgivet i forbindelse med en tvist mellem KH og Sparkasse Südholstein om KH's fortrydelsesret vedrørende tillæg til låneaftaler om ændring af de oprindeligt fastsatte rentesatser.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Følgende fremgår af 1., 3., 13. og 16.-18. betragtning til direktiv 2002/65:
 - »(1) Der bør i forbindelse med gennemførelsen af målene for det indre marked vedtages foranstaltninger med henblik på dets gradvise konsolidering, og disse foranstaltninger skal blandt andet bidrage til virkeliggørelsen af et højt forbrugerbeskyttelsesniveau i overensstemmelse med [...] artikel 95 [EF] og 153 [EF].
 - [...]
 - (3) [...] Valgfrihed er en væsentlig rettighed for forbrugerne, og for at sikre valgfriheden er det påkrævet med et højt forbrugerbeskyttelsesniveau for at sikre øget tillid blandt forbrugerne til fjernsalg.
 - [...]
 - (13) Der bør i nærværende direktiv fastsættes et højt forbrugerbeskyttelsesniveau med henblik på at sikre den fri bevægelighed for finansielle tjenesteydelser. Medlemsstaterne bør ikke inden for de områder, som harmoniseres med direktivet, kunne vedtage andre bestemmelser end dem, der er fastlagt heri, medmindre andet er udtrykkeligt fastsat i dette direktiv.
 - [...]
 - (16) En enkelt aftale, der indebærer flere på hinanden følgende transaktioner eller en række enkeltoperationer af samme karakter over en vis periode, kan give anledning til forskellige juridiske formuleringer afhængigt af lovgivningen i de enkelte medlemsstater. Direktivet bør imidlertid anvendes i samtlige medlemsstater på samme måde. Direktivet bør således anvendes på den første af flere på hinanden følgende operationer eller den første af en række enkeltoperationer af samme karakter over en vis periode, der kan betragtes som udgørende et hele, hvad enten operationen eller rækken af operationer er omfattet af en enkelt aftale eller flere på hinanden følgende særskilte aftaler.
 - (17) Ved »en første aftale om tjenesteydelser« forstås f.eks. oprettelse af en bankkonto, erhvervelse af et kreditkort, indgåelse af en aftale om porteføljeforvaltning. Ved »operationer« forstås indsættelse af penge på eller hævnning af penge fra kontoen, betalinger ved hjælp af kreditkort,

transaktioner inden for rammerne af aftaler om porteføljeforvaltning. Tilføjelse af nye elementer til en første aftale om tjenesteydelser som f.eks. muligheden for at bruge et elektronisk betalingsmiddel i forbindelse med bankkontoen udgør ikke »en operation«, men en supplerende aftale, som direktivet finder anvendelse på. Tegnelse af nye andele i samme kollektive investeringsforening betragtes som en operation af »successive operationer af samme karakter«.

(18) Direktivet tager sigte på systemer til fjernsalg af tjenesteydelser organiseret af leverandøren af finansielle tjenesteydelser og omfatter således ikke tjenesteydelser, der præsteres helt lejlighedsvis og uden for rammerne af en forretningsstruktur, der har til formål at indgå aftaler om fjernsalg.«

4 Direktivets artikel 1 med overskriften »Formål og anvendelsesområde« bestemmer:

»1. Formålet med dette direktiv er en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser til forbrugerne.

2. Med hensyn til aftaler om finansielle tjenesteydelser, der omfatter en første aftale om tjenesteydelser efterfulgt af successive operationer eller en række enkeltoperationer af samme karakter over en vis periode, finder dette direktiv kun anvendelse i forbindelse med den første aftale.

Hvis der ikke foreligger en første aftale om tjenesteydelser, men de successive operationer eller enkeltoperationerne af samme karakter over en vis periode gennemføres mellem samme kontrahenter, finder artikel 3 og 4 kun anvendelse, når den første operation gennemføres. Hvis der imidlertid ikke gennemføres nogen operation af samme karakter inden for mere end et år, anses gennemførelsen af den næste operation for at være den første i en ny række af operationer, og artikel 3 og 4 finder derfor anvendelse.«

5 Direktivets artikel 2 med overskriften »Definitioner« bestemmer:

»I dette direktiv forstås ved:

a) »fjernsalgsaftale«: enhver aftale om finansielle tjenesteydelser mellem en leverandør og en forbruger, der er indgået under anvendelse af et system til fjernsalg eller fjernlevering af tjenesteydelser drevet af leverandøren, som for den pågældende aftales vedkommende udelukkende anvender en eller flere former for fjernkommunikationsteknik frem til og i forbindelse med selve indgåelsen af aftalen

b) »finansiel tjenesteydelse«: enhver tjeneste, der har karakter af bank-, kredit-, forsikrings-, individuel pensions-, investerings- eller betalingstjenesteydelse

c) »leverandør«: enhver fysisk eller juridisk person, offentlig eller privat, der som led i sin erhvervsmæssige virksomhed efter aftale leverer tjenesteydelser, som er genstand for fjernsalgsaftaler

d) »forbruger«: enhver fysisk person, som i forbindelse med fjernsalgsaftaler ikke handler som led i sin erhvervsmæssige virksomhed

[...]«

6 Samme direktivs artikel 3, som har overskriften »Oplysninger til forbrugeren inden indgåelse af fjernsalgsaftalen«, har følgende ordlyd:

»1. Forbrugeren skal, i god tid inden han forpligtes af en fjernsalgsaftale eller et tilbud, have følgende oplysninger om

[...]

3) fjernsalgsaftalen

- a) hvorvidt der er fortrydelsesret i overensstemmelse med artikel 6, og, hvis dette er tilfældet, dens varighed samt betingelserne for at gøre den gældende, herunder oplysninger om det beløb, som forbrugeren kan afkræves på grundlag af artikel 7, stk. 1, og om konsekvenserne af ikke at udøve denne ret

[...]

2. De i stk. 1 nævnte oplysninger, hvis kommercielle formål skal fremgå klart, skal gives på en klar og forståelig måde under anvendelse af midler, der er tilpasset den anvendte fjernkommunikationsteknik, idet der navnlig skal tages hensyn til principperne om god tro i forretningstransaktioner og principperne om beskyttelse af personer, der i henhold til medlemsstaternes nationale lovgivning ikke kan indgå retshandler, f.eks. mindreårige

[...]«

7 Artikel 6 i direktiv 2002/65 med overskriften »Fortrydelsesret« bestemmer:

»1. Medlemsstaterne påser, at forbrugeren har en frist på 14 kalenderdage til at fortryde aftalen uden at skulle betale bod og uden at skulle angive sine grunde. [...]

Den periode, hvor denne fortrydelsesret kan udøves, løber fra

- den dag, hvor fjernsalgsaftalen er indgået, undtagen i aftaler vedrørende livsforsikring, hvorefter perioden løber fra det tidspunkt, hvor forbrugeren får meddelelse om, at aftalen er indgået, eller
- den dag, hvor forbrugeren modtager aftalevilkårene og oplysningerne i henhold til artikel 5, stk. 1 eller 2, hvis dette tidspunkt er senere end det i første led nævnte.

[...]

3. Medlemsstaterne kan fastsætte, at fortrydelsesretten ikke finder anvendelse på

- a) en kredit, som primært skal muliggøre erhvervelse eller bevarelse af ejendomsretten til en grund eller en opført eller projekteret bygning eller muliggøre renovering eller forbedring af en bygning, eller
- b) en kredit, som er sikret ved pant i fast ejendom eller en rettighed relateret til fast ejendom, eller

[...]«

Tysk ret

8 §312b, stk. 1, i Bürgerliches Gesetzbuch (borgerlig lovbog), i den affattelse, som var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen (herefter »BGB«), har følgende ordlyd:

»Fjernsalgsaftaler er enhver aftale om levering af varer eller udførelse af tjenesteydelser, herunder finansielle tjenesteydelser mellem en leverandør og en forbruger, der er indgået udelukkende under anvendelse af fjernkommunikationsteknik, og som indgås som led i et system til fjernsalg eller

fjernlevering af tjenesteydelser. Finansielle tjenesteydelser som omhandlet i første punktum er banktjenesteydelser samt tjenester i forbindelse med kreditydelse, forsikring, individuel pension, investering eller betaling«.

- 9 BGB's § 312d giver en forbruger, som har indgået en fjernsalgsaftale, en fortrydelsesret og præciserer, at den periode, hvori fortrydelsesretten kan udøves, ikke begynder at løbe, før oplysningspligten i denne henseende er opfyldt, og i tilfælde af levering af tjenesteydelser ikke inden indgåelsen af aftalen.
- 10 BGB's § 495, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Hvor en låneaftale indgås af en forbruger, har låneren en fortrydelsesret [...]«

- 11 Indholdet af BGB's §§ 312b og 312d blev ændret ved Gesetz zur Umsetzung der Verbraucherrechterichtlinie und zur Änderung des Gesetzes zur Regelung der Wohnungsvermittlung (lov om gennemførelse af direktivet om forbrugerrettigheder og om ændring af lov om reglerne for ejendomsmæglervirksomhed) af 20. september 2013 (BGBl. 2013 I, s. 3642). § 229, stk. 32, i Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (ikrafttrædelseslov vedrørende den borgerlige lovbog) bestemmer imidlertid, at de således foretagne ændringer af BGB ikke er relevante for aftaler indgået inden den 13. juni 2014. Det fremgår desuden af den nævnte § 229, stk. 32, at en forbrugers fortrydelsesret ikke bortfalder for aftaler om finansielle tjenesteydelser, så længe forbrugeren, hvad angår en aftale om fjernsalg indgået før den 13. juni 2014, ikke er blevet oplyst om sin fortrydelsesret eller ikke er blevet oplyst herom i overensstemmelse med de på tidspunktet for indgåelse af aftalen gældende lovmæssige krav.

- 12 BGB's § 495, i den affattelse, som fandt anvendelse fra den 1. august 2002 til den 12. juni 2014, bestemmer i stk. 1:

»I forbindelse med forbrugerkreditaftaler har låntageren fortrydelsesret i henhold til § 355.«

- 13 BGB's § 355, i den affattelse, som fandt anvendelse på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen, bestemte i stk. 3:

»Fortrydelsesretten bortfalder senest seks måneder efter aftalens indgåelse. Ved levering af varer begynder fristen ikke før den dag, hvor de ankommer til modtageren. Afvigende fra første punktum bortfalder fortrydelsesretten ikke, hvis forbrugeren ikke er blevet oplyst korrekt om sin fortrydelsesret, i forbindelse med fjernsalgsaftaler om finansielle tjenesteydelser endvidere ikke, hvis leverandøren ikke har opfyldt sin meddelelsespligt i henhold til § 312c, stk. 2, nr. 1, korrekt.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 14 Den 1. juli 1994, den 17. juli 1994 og den 4. november 1999 indgik den bank, som er retlig forgænger til Sparkasse Südholstein, tre låneaftaler med KH. Den første aftale vedrørende et beløb på 114 000 tyske D-mark (DEM) (ca. 57 000 EUR) til en rentesats på 6,95%, vedrørte finansiering af en fast ejendom mod sikkerhed i en fast ejendom. Den anden aftale vedrørende et beløb på 112 000 DEM (ca. 56 000 EUR) til en rentesats på 5,7% vedrørte også finansiering af en fast ejendom mod sikkerhed i en fast ejendom. Den tredje aftale vedrørende et beløb på 30 000 DEM (ca. 15 000 EUR) til en rentesats på 6,6% vedrørte finansiering af forbrugsgoder.
- 15 I henhold til kontraktvilkårene i disse aftaler havde hver part ret til, efter en vis periode, at tilpasse den rentesats, som oprindeligt var aftalt, og at i mangel heraf kunne banken fastsætte en variabel rentesats svarende til den, som blev anvendt på lån af denne art.

- 16 I henhold til disse kontraktvilkår indgik parterne i løbet af årene 2008 til 2010, idet de udelukkende anvendte fjernkommunikationsteknik, tillæg til de tre aftaler, som vedrørte fastsættelse af ny årlige rentesatser. I forbindelse med indgåelsen af disse tillæg oplyste Sparkasse Südholstein ikke KH om, at denne havde en fortrydelsesret.
- 17 Ved erklæring af 2. september 2015, modtaget af Sparkasse Südholstein den 8. september 2015, meddelte KH, at denne fortrød tillæggene. Efter at have fremhævet, at disse tillæg hver udgjorde en fjernsalgsaftale, gjorde KH gældende, at eftersom hun ikke var blevet oplyst om sin fortrydelsesret, kunne hun stadig fortryde i medfør af BGB's § 495, stk. 1, eller subsidiært BGB's § 312d, stk. 1.
- 18 KH har anlagt sag ved Landgericht Kiel (den regionale ret i første instans i Kiel, Tyskland) med påstand om, at det fastslås, at den omstændighed, at KH har fortrudt tillæggene til den anden og den tredje aftale har bevirket, at enhver aftale mellem parterne vedrørende de rentesatser, som er aftalt ved disse tillæg, er bortfaldet, og om at Sparkasse Südholstein idømmes at tilbagebetale KH de renter og den hovedstol, som var betalt siden indgåelsen af tillæggene, samt betalte kontoføringsgebyr og at betale den pågældende en erstatning.
- 19 Sparkasse Südholstein har nedlagt påstand om frifindelse, idet banken har bestridt, at KH har ret til at fortryde tillæggene. Ifølge banken er de oprindelige aftaler ikke blevet indgået ved hjælp af fjernkommunikationsteknik, og tillæggene, som ikke vedrører andre finansielle tjenesteydelser, kan ikke gøres til genstand for en separat fortrydelse. Banken har subsidiært gjort gældende, at hvis de af KH foretagne fortrydelser var gyldige, var den eneste konsekvens heraf en annulation af disse tillæg og ikke en annulation af de oprindelige aftaler, og disse ville stadig have variable rentesatser i overensstemmelse med kontraktvilkårene.
- 20 Den forelæggende ret har anført, at afgørelsen af tvisten i hovedsagen afhænger af, om tillæggene skal anses for det første som værende indgået under anvendelse af et system til fjernlevering af tjenesteydelser drevet af leverandøren som omhandlet i artikel 2, litra a), i direktiv 2002/65 og for det andet som henhørende under begrebet »aftaler om finansielle tjenesteydelser« som omhandlet i samme bestemmelse. Den forelæggende ret har navnlig fremhævet, at det er nødvendigt at besvare dette andet spørgsmål for i givet fald at kunne anvende BGB's § 312b, stk. 1, og § 312d, stk. 1 og 2, på tvisten i hovedsagen og har tilføjet, at i overensstemmelse med den tyske lovgivers vilje skal begrebet »aftaler om udførelse af tjenesteydelser, herunder finansielle tjenesteydelser«, omhandlet i BGB's § 312b, stk. 1, første punktum, fortolkes i overensstemmelse med direktiv 2002/65.
- 21 På denne baggrund har Landgericht Kiel (den regionale ret i første instans i Kiel) besluttet at udsætte sagen og forelægge følgende præjudicielle spørgsmål for Domstolen:
- »1) Indgås der som omhandlet i artikel 2, litra a), i direktiv [2002/65] en aftale »under anvendelse af et system til fjernsalg eller fjernlevering af tjenesteydelser drevet af leverandøren«, hvormed en eksisterende låneaftale ændres udelukkende for så vidt angår den aftalte forrentnings størrelse [...] (tillægsaftale om forrentning), når en filialbank kun indgår låneaftaler om finansiering af fast ejendom med sikkerhed i ejendommen i sine forretningslokaler, men i de løbende forretningsrelationer til dels også indgår aftaler om ændringer af allerede indgåede låneaftaler udelukkende under anvendelse af fjernkommunikationsmidler?
- 2) Foreligger der en »aftale om finansielle tjenesteydelser« som omhandlet i artikel 2, litra a), i direktiv [2002/65], når en eksisterende låneaftale udelukkende ændres for så vidt angår den aftalte forrentning (tillægsaftale om forrentning), uden at lånets løbetid forlænges eller dets størrelse ændres?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det andet spørgsmål

- 22 Med det andet spørgsmål, som skal undersøges først, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 2, litra a), i direktiv 2002/65 skal fortolkes således, at et tillæg til en låneaftale er omfattet af begrebet »aftale om finansielle tjenesteydelser« som omhandlet i denne bestemmelse, når tillægget alene ændrer den oprindeligt fastsatte rentesats uden at forlænge varigheden af det nævnte lån eller størrelsen heraf, og de oprindelige lånevilkår foreskrev indgåelse af et sådant tillæg eller i mangel heraf anvendelse af en variabel rentesats.
- 23 Det skal indledningsvis bemærkes, at direktiv 2002/65, som generaladvokaten har fremhævet i punkt 45 i forslaget til afgørelse, principielt indebærer en fuldstændig harmonisering af de aspekter, som det regulerer, og som følge heraf skal ordlyden heraf gøres til genstand for en fortolkning, som er fælles for alle medlemsstaterne (jf. i denne retning dom af 11.9.2019, Romano, C-143/18, EU:C:2019:701, præmis 34 og 55).
- 24 Ifølge Domstolens faste praksis følger det af såvel kravene om en ensartet anvendelse af EU-retten som af lighedsprincippet, at en EU-retlig bestemmelse, som efter sin ordlyd ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge dens betydning og rækkevidde, normalt skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning i hele Unionen, som skal søges under hensyntagen til ikke alene bestemmelsens kontekst, men ligeledes til det med den pågældende lovgivning forfulgte mål (dom af 23.5.2019, WB, C-658/17, EU:C:2019:444, præmis 50 og den deri nævnte retspraksis).
- 25 Hvad angår ordlyden af begrebet »aftale om finansielle tjenesteydelser«, som er indeholdt i artikel 2, litra a), i direktiv 2002/65, skal det bemærkes, at henvisningen deri til »finansielle tjenesteydelser« udgør det afgørende element i dette begreb, eftersom det drejer sig om at identificere en specifik kategori af aftaler.
- 26 Dette direktivs artikel 2, litra b), definerer begrebet »finansiel tjenesteydelse« som enhver tjeneste, der har karakter af bank-, kredit-, forsikrings-, individuel pensions-, investerings- eller betalingstjenesteydelse.
- 27 Hvad mere specifikt angår en kreditaftale har Domstolen allerede haft lejlighed til at præcisere, at den karakteristiske forpligtelse i forbindelse med en låneaftale er selve udbetalingen af det lånte beløb, mens låntagerens forpligtelse til at tilbagebetale det lånte beløb blot er en konsekvens af långiverens levering af sin tjenesteydelse (dom af 15.6.2017, Kareda, C-249/16, EU:C:2017:472, præmis 41).
- 28 Hvad dernæst angår den kontekst, som artikel 2, litra a), i direktiv 2002/65 indgår i, og som såvel den forelæggende ret som generaladvokaten, i punkt 41 i forslaget til afgørelse, med rette har anført, gælder det, at ved aftaler om finansielle tjenesteydelser, som omfatter en »første aftale om tjenesteydelser« efterfulgt af successive operationer, finder bestemmelserne i dette direktiv i henhold til artikel 1, stk. 2, første afsnit, kun anvendelse i forbindelse med den første aftale om tjenesteydelser. I andet punktum i 17. betragtning til det nævnte direktiv præciseres det herved, at tilføjelse af nye elementer til en første aftale ikke udgør »en operation«, men en supplerende aftale, som direktivet finder anvendelse på.
- 29 Henset til de eksempler på operationer, som gives i denne 17. betragtning, må det fastslås, at en fastsættelse ved et tillæg af en ny rentesats under gennemførelse af et kontraktvilkår om genforhandling, som allerede er fastsat i den oprindelige aftale, og som i mangel af en aftale pålægger

et supplerende kontraktvilkår, der indfører en variabel rentesats, ikke udgør en operation som omhandlet i artikel 1, stk. 2, første afsnit, i direktiv 2002/65 og ej heller en tilføjelse af nye elementer til en første aftale.

- 30 Det følger således af en såvel en ordlydsfortolkning som en systematisk fortolkning af artikel 2, litra a), i direktiv 2002/65, at en »aftale om finansielle tjenesteydelser« skal anses for en aftale, som fastsætter en levering af sådanne tjenesteydelser. Denne betingelse er ikke opfyldt i tilfælde, hvor, som i hovedsagen, det pågældende tillæg kun har til formål at tilpasse den rentesats, som skal betales for den allerede aftalte tjenesteydelse.
- 31 Denne fortolkning underbygges af en analyse af andre bestemmelser i direktiv 2002/65, hvoraf fremgår, at dette principielt omfatter aftaler, som vedrører den karakteristiske forpligtelse, som skal præsteres af tjenesteyderen. Direktivets artikel 3 bestemmer således, at forbrugeren navnlig skal have oplysninger om leverandøren eller den finansielle tjenesteydelses vigtigste karakteristika, herunder om, hvorvidt der er en fortrydelsesret. I tilfælde af et tillæg, som udelukkende vedrører rentesatsen, er nye oplysninger til forbrugeren om disse aspekter uden interesse.
- 32 Hvad endelig angår formålet med direktiv 2002/65 må det fastslås, at i henhold til 3. og 13. betragtning til direktivet har dette til formål at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau for at sikre øget tillid blandt forbrugerne til fjernsalg og at sikre den frie bevægelighed for finansielle tjenesteydelser.
- 33 Et sådant formål kræver ikke nødvendigvis, at i de tilfælde, hvor et tillæg til en låneaftale i overensstemmelse med et oprindeligt vilkår i denne aftale fastsætter en ny rentesats, skal dette tillæg kvalificeres som en ny aftale om finansielle tjenesteydelser.
- 34 På baggrund af det ovenstående skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 2, litra a), i direktiv 2002/65 skal fortolkes således, at et tillæg til en låneaftale ikke er omfattet af begrebet »aftale om finansielle tjenesteydelser« som omhandlet i denne bestemmelse, når tillægget alene ændrer den oprindeligt fastsatte rentesats uden at forlænge varigheden af det nævnte lån eller størrelsen heraf, og de oprindelige lånevilkår foreskrev indgåelse af et sådant tillæg eller i mangel heraf anvendelse af en variabel rentesats.

Det første spørgsmål

- 35 Under hensyn til besvarelsen af det andet spørgsmål er det ufornuddent at besvare det første spørgsmål.

Sagsomkostninger

- 36 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Artikel 2, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/65/EF af 23. september 2002 om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser til forbrugerne og om ændring af Rådets direktiv 90/619/EØF samt direktiv 97/7/EF og 98/27/EF skal fortolkes således, at et tillæg til en låneaftale ikke er omfattet af begrebet »aftale om finansielle tjenesteydelser« som omhandlet i denne bestemmelse, når tillægget alene ændrer den oprindeligt fastsatte rentesats uden at forlænge varigheden af det nævnte lån eller størrelsen heraf, og de oprindelige lånevilkår foreskrev indgåelse af et sådant tillæg eller i mangel heraf anvendelse af en variabel rentesats.

Underskrifter